

Případy komisaře Wallandera

henning
mankell

KRIMI román HOST

vrazi bez
tváře

**vrazi bez
tváře**

henning
mankell

KRIMI román **HOST**

**vrazi bez
tváře**

Brno 2013

Henning Mankell

Mördare utan ansikte

Copyright © Henning Mankell, 1991

Translation © Dagmar Hartlová, 2001, 2013

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o.,
2013 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7294-906-9 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7294-907-6 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7294-908-3 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7294-909-0 (Formát MobiPocket)

Na něco zapomněl, to ví v okamžiku probuzení docela jistě. Na něco, co se mu v noci zdálo. Na co by si vzpomenout měl.

Snaží se rozpomenout. Ale spánek je jako černá díra. Jako studna, která neprozradí nic o tom, co skrývá uvnitř.

Aspoň že se mi nezdálo o býcích, uklidňuje se. To bych se zpotil jako při bolestech nebo horečce. Dneska v noci mě býci nechali na pokoji.

Leží tiše ve tmě a naslouchá. Manželka po jeho boku oddechuje tak tiše, že ji skoro ani nevnímá.

Jednoho dne tu vedle mě bude ležet mrtvá a já si toho nevšimnu, pomyslí si. Nebo to budu já. Jeden z nás zemře dřív než ten druhý. Jednou za rozbřesku tu jeden z nás zbude sám.

Pohlédne na hodiny na stolku vedle postele. Ručičky svítí a ukazují tři čtvrtě na pět.

Jak to, že jsem se probudil, přemítá. Za normálních okolností spím do půl šesté. Už přes čtyřicet let. Tak proč jsem se teď vzbudil?

Naslouchá do tmy a rázem je vzhůru.

Něco je jinak. Něco není takové jako jindy.

Opatrně šmátrá rukou, až nahmatá obličej své ženy. Bříšky prstů cítí, že je teplá. Takže neumřela. Zatím tu nikdo z nich nezůstal sám.

Naslouchá ve tmě.

Kobykla, napadne ho. Neřehtá. Proto jsem se vzbudil. V noci vždycky řičí. Slyším to a ani mě to neprobudí, v podvědomí mi to řekne, že můžu spát dál.

Opatrně vstává z rozvrzané postele. Mají ji už čtyřicet let. Jediný kus nábytku, který si koupili, když se brali. Jinou postel už v životě mít nebudou.

Když přechází po dřevěné podlaze k oknu, cítí bolest v levém kolenu.

Jsem starý, pomyslí si. Starý a opotřebovaný. Každé ráno, když se probudím, mě překvapí, že už je mi sedmdesát.

Dívá se do zimní noci. Je 8. ledna 1990 a sníh ve Skåne tuhle zimu ještě nenapadl. Lampa nad kuchyňskými dveřmi osvětluje zahradu, holý kaštan bez listí a pole vzadu. Mžourá k sousednímu statku, kde bydlí Lövgrenovi. Bílé, nízké dlouhé stavení je temné. Stáj postavená do pravého úhlu k obytnému domu má nad černými dveřmi bledě žlutou lampu. Tam je ustájená kobyla, která v noci neklidně řehtá.

Naslouchá do tmy.

V posteli za ním to zaskřípe.

„Co tam děláš?“ zamumlá žena.

„Jen spi,“ uklidňuje ji. „Jen se protahuju.“

„Máš bolesti?“

„Ale ne.“

„Tak spi. Vždyť se nastydněš.“

Slyší, jak se obrací na bok.

Kdysi jsme se milovali, pomyslí si. Ale sám se té myšlence brání. Je to zbytečně nadnesené slovo. Milovali. To není pro takové lidi, jako jsme my. Člověk, který se přes čtyřicet let jako sedlák hrbil nad těžkým skånským jilem, nebere do pusy slovo jako milovat, když mluví o své ženě. V našem životě byla láska vždycky něco jiného...

Pozoruje sousedův dům, přivírá oči, snaží se proniknout temnou zimní nocí.

Zařehtej, říká si. Zařehtej, ať vím, že je všechno, jak má být. Abych si mohl ještě chvíli lehnout pod duchnu. Dni churavého sedláka v důchodu jsou i tak dlouhé a bezútěšné.

Najednou si uvědomuje, že pozoruje sousedovo kuchyňské okno. Něco se změnilo. Celá ta léta občas pohlédl na sousedova

okna. Teď najednou něco vypadá jinak. Nebo ho jen máte ta tma? Zavře oči a počítá do dvaceti, aby dal očím odpočinout. Potom se podívá na okno znovu a teď je mu jasné, že je otevřené. Okno, které bývalo vždycky v noci zavřené, je zničehonic otevřené. A kobylna neřehtá...

Kobylna je zticha, protože starý Lövgren nešel na svou obvyklou pochůzku ke stáji, když se mu připomněla prostata a vyhnala ho z teplé postele...

Namlouvám si to, říká si pro sebe. Všechno je jako obvykle. Co by se tady mohlo stát? Ve vesničce Lenarp, severně od Kadesjö, cestou k nádhernému jezeru Krageholm, v samém srdci kraje Skåne? Tady se nic nestane. Čas se tu zastavil, v téhle vesnici život plyne jako potok bez síly a bez vůle. Bydlí tu pár starých sedláků, kteří své polnosti prodali nebo propachtovali. Bydlíme tu a čekáme na to, co musí přijít...

Znovu pohlédne na kuchyňské okno a pomyslí si, že ani Maria, ani Johannes Lövgren by ho nezapomněli zavřít. Věkem se člověku do života vkrade strach, přibývá zámeků, a než padne noc, nikdo nezapomene zavřít okna. Zestárnout znamená mít strach. Strach z nebezpečí, který člověk prožívá jako dítě, se ve stáří vrací...

Obléknu se a půjdu ven, říká si. Projdu zahradou proti ledovému větru k plotu, který odděluje naše pozemky. Ať se na vlastní oči přesvědčím, že si to jen namlouvám.

Ale rozhodne se zůstat. Johannes co nevidět vstane z postele a postaví na kávu. Nejdřív se rozsvítí lampa na záchodě, potom v kuchyni. A všechno bude jako jindy...

Stojí u okna a cítí, že se do něj dává zima. Stařecká zimomřivost, která se vkrade i do nejteplejší místnosti. Myslí na Marii a Johanneše. S nimi je to taky skoro jako v manželství. Sousedé, co hospodaří jako sedláci. Pomáhali jsme si, sdíleli dřinu a hubená léta. Ale dělili jsme se v životě i o to dobré. Společně jsme

slavili letní slunovrat a jedli štědrovečerní večeři. Naše děti běhaly mezi statky, jako kdyby patřily do obou. A teď sdílíme dlouhé, vleklé stáří...

Aniž si uvědomuje proč, otevírá okno, opatrně, jen nevzbudit spící Hannu. Pevně drží okenní háček, aby mu poryv zimního větru nevyrvál tabulku z rukou. Jenomže je úplně bezvětří a on si uvědomuje, že v rozhlasových zprávách o počasí se opravdu neříkalo nic o blížící se bouři nad skånskou planinou.

Hvězdná obloha je jasná a venku je velmi chladno. Právě se chystá okno zavřít, když vtom se mu zdá, že slyší nějaký zvuk. Zaposlouchá se a natáčí ven levé ucho. To lepší ucho, pravé se poškodilo dlouhými hodinami strávenými v dusných, hlučných traktorech.

Asi nějaký pták, říká si. To křičí noční pták.

A potom dostane strach. Strach přijde odnikud a osedlá si ho.

Zní to jako volání člověka. Zoufalé volání, které se snaží proniknout k jiným lidem.

Hlas, který ví, že musí překříčet silné kamenné stěny, aby na sebe upoutal pozornost sousedů...

Namlouvám si to, opakuje si znovu. Nikdo nevolá. Kdo by taky volal?

Zavírá okno tak zprudka, že jeden květináč poskočí a Hanna se probouzí.

„Co to děláš?“ ptá se a on slyší, že je podrážděná.

A když odpovídá, náhle si je jistý.

Ten strach je opravdový.

„Kobykla je zticha,“ říká a usedá na postel. „U Lövgrenů v kuchyni je otevřené okno. A někdo volá.“

Hanna se posadí v posteli.

„Co to povídáš?“

Nechce se mu odpovídat, ale teď si je jistý, že to, co slyšel, nebyl pták.

„Je to Johannes nebo Maria,“ říká. „Jeden z nich volá o pomoc.“

Hanna vstává z postele a jde k oknu. Široká a silná stojí v bílé noční košili a dívá se do tmy.

„Okno do kuchyně není otevřené,“ šeptá. „Je rozbité.“

Vrátí se k ní a teď je mu taková zima, že se celý třese.

„Někdo volá o pomoc,“ říká Hanna a hlas se jí chvěje.

„Co budeme dělat?“ ptá se.

„Jdi tam,“ říká mu. „Pospěš si.“

„Co když je to nebezpečné?“

„Copak nepomůžeme nejlepším přátelům, jestli se jim něco stalo?“

Rychle se obléká, z kuchyňské skříňky bere baterku, která tam stojí vedle pojistek a plechovky s kávou. Zem pod nohama je zmrzlá. Když se otáčí, vidí Hannu v okně.

U plotu se zastavil. Všechno je nehybné. Teď vidí, že kuchyňské okno je vytlučené. Opatrně překračuje nízký plot a jde k bílému stavení. Žádný hlas ho však nevolá.

Namlouvám si to, pomyslí si znovu. Jsem starý a už ani nedokážu rozpoznat, co se skutečně děje. Třeba se mi nakonec o těch býcích v noci přece jen zdálo? Ten dávný sen, jak se proti mně vyřítili býci, já byl malé děcko a uvědomil jsem si, že jednou zemřu...

V té chvíli zaslechne výkřik znovu. Slabý jako nářek. Je to Maria.

Přistoupí k oknu do ložnice a opatrně nahlédne škvírou mezi záclonou a okenní tabulí.

Okamžitě je mu jasné, že Johannes je mrtvý. Posvítí si dovnitř baterkou a křečovitě zavře oči, než se přiměje, aby se podíval, co se stalo.

Dole na zemi je zhroucená Maria, přivázaná k židli. V obličeji má krev a na potřísněné noční košili leží rozmlácené umělé zuby.

Potom zahlédne Johannesovu nohu. Vidí jenom nohu. Zbytek těla zakrývá záclona.

Potácí se zpátky, znovu překračuje plot. Koleno ho bolí, jak zoufale klopýtá po zmrzlém jílu.

Nejdřív ze všeho volá na policii.

Potom sáhne do šatníku, odkud jsou cítit kuličky proti molům, pro páčidlo.

„Ty tady zůstaň,“ říká Hanně. „Na to se koukat nemusíš.“

„Co se stalo?“ ptá se se strachem a slzami v očích.

„Nevím,“ odpovídá. „Ale probudilo mě, že kobyla ani jednou nezaržála. To si teď uvědomuju naprosto jistě.“

Je 8. ledna 1990.

Ještě se ani nezačalo rozednívat.

Telefon zazvonil na policii v Ystadu v 5.13. Vzal ho jeden znuděný policista, který sloužil od Silvestra skoro bez přestávky. Poslouchal zajímavý hlas v telefonu a usoudil, že je to nějaký popletený stařík. Ale stejně ho na tom něco zaujalo. Začal klást otázky. Když zavěsil, rozmýšlel se jen chvíličku, potom zvedl sluchátko a vytočil číslo, které znal nazpaměť.

Kurt Wallander spal. Předchozí večer byl hodně dlouho vzhůru a poslouchal nahrávky s Marií Callasovou, které mu jeden dobrý známý poslal z Bulharska. Neustále se vracel k její *Traviatě*, a když si šel lehnout, byly už skoro dvě hodiny. Teď když ho probudilo zvonění telefonu, byl hluboko ponořen do náruživého erotického snu. Jako kdyby se chtěl ubezpečit, že to byl opravdu jen sen, natáhl ruku a sáhl na pokrývku. Ale byl v posteli sám. Nebyla tu ani jeho manželka, která ho opustila před třemi měsíci, ani ta černá žena, s níž před chvilkou tak mohutně souložil.

Sáhl po telefonu a současně pohlédl na hodinky. Dopravní nehoda, prolétlo mu hlavou. Náledí, rychlá jízda, a někdo se neudržel na E 14. Nebo tahanice s uprchlíky na ranním trajektu z Polska.

Posadil se na posteli a přitiskl si sluchátko k tváři, kde ho pájlo strniště.

„Wallander.“

„Doufám, že jsem tě nevbudil?“

„Jasně že ne. Jsem vzhůru.“

Proč vlastně lžu? zeptal se sám sebe. Proč neřeknu na rovinu, jak to je? Že bych ze všeho nejradši zase usnul a vrátil se do toho ztraceného snu s nahou ženou.

„Říkal jsem si, že bych ti měl brknout.“

„Dopravní nehoda?“

„Ne, to zrovna ne. Volal jeden starší sedlák, jmenuje se Nyström a bydlí v Lenarpu. Tvrdí, že sousedka je přivázaná na zemi a je tam někdo mrtvý.“

Rychle uvažoval, kde Lenarp leží. Není to daleko od Marsvindsholmu, a na to, že leží ve Skåne, je tam krajina nezvykle zvlněná.

„Vypadalo to dost vážně. Myslel jsem, že udělám nejlíp, když ti hned zavolám.“

„Koho máš na stanici?“

„Peters a Norén jsou venku a hledají někoho, kdo rozbil okno v Continentalu. Mám jim zavolat?“

„Řekni jim, ať přijedou na křižovatku mezi Kadesjö a Katslösou a tam ať na mě počkají. Dej jim adresu. Kdy přišlo hlášení?“

„Před pár minutami.“

„Určitě to nebyl nějaký opilec?“

„Nevypadalo to tak.“

„Tak dobře.“

Rychle se oblékl, ani se neosprchoval, obrátil do sebe šálek vlašné kávy, která zbyla v termosce, a podíval se ven. Bydlel v Mariagatan v centru Ystadu. Fasáda protějšího domu byla popraskaná a šedivá. Hlavou mu prolétlo, jestli letos v zimě vůbec napadne ve Skåne sníh. Doufal, že ne. Se skånskými sněhovými bouřemi přišla vždycky období nepřetržité dřiny. Nabouraná auta, ženy, které měly každou chvíli rodit, odříznuté v závěších od světa, osamělí starci a stržené elektrické vedení. Se sněhovými bouřemi přicházel chaos, a on si téhle zimy nepřipadal dost připravený na to, aby chaos zvládl. Stále ještě ho svírala úzkost z toho, že ho opustila žena.

Jel po Regementsgatan na Východní spojku. U Kavallerigatan chytil červenou a pustil si rádio, aby si poslechl zprávy. Vzrušený hlas vykládal o letadle, které se zřítilo kdesi na vzdáleném kontinentu.

Je čas žítí a je čas umírání, prolétlo mu hlavou, když si promnul oči, aby z nich vyhnal spánek. Bylo to jako zaříkadlo, které si naformuloval před mnoha lety. To byl ještě mladý policista a hlídkoval na ulici doma v Malmö. Při jedné příležitosti na něj vytáhl jakýsi opilý mladík, kterého chtěli eskortovat z Vrbového parku, ohromný řeznický nůž. Wallander utržil hlubokou ránu těsně u srdce. Od nenadálé smrti ho dělilo jen pár milimetrů. To mu bylo třiadvacet let a tehdy si s plnou vážností uvědomil, co to znamená být policistou. Zaříkadlem se chránil před tou vzpomínkou.

Jel z města ven, při výjezdu minul nový obchodní dům s nábytkem a zahlédl kousek moře. Na to, že to bylo uprostřed skánské zimy, bylo šedivé a podivně klidné. Daleko na obzoru se rýsovala loď plující na východ.

Sněhové bouře stejně přijdou, pomyslel si.

Dřív nebo později je tu máme.

Vypnul rádio a snažil se soustředit myšlenky na to, co ho čeká.

Co vlastně ví?

Stará žena svázaná na podlaze? Muž, který tvrdí, že ji viděl oknem. Za výjezdem směrem na Bjäresjö přidal plyn a řekl si, že toho starce určitě oklamala narůstající senilita. V průběhu dlouhých policejních let se nejednou stal svědkem toho, že staří osamělí lidé používají policii jako poslední volání o pomoc.

Policejní auto čekalo u odbočky na Kadesjö. Peters vystoupil a pozoroval zajíce kličkujícího po poli.

Když uviděl Wallanderův modrý peugeot, zvedl ruku na pozdrav a usadil se za volant.

Pod pneumatikami skřípal umrzlý štěrk. Wallander sledoval policejní auto. Minuli odbočku na Trunnerup, pokračovali po strmých svazích a dorazili do Lenarpu. Zatočili na úzkou polní cestu, po které jezdí nanejvýš traktory. Po kilometru dorazili na

místo. Dva statky vedle sebe, dvě nízká, dlouhá obílená stavení s pečlivě udržovanými zahradami.

V ústrety jim spěchal starý muž. Wallander si všiml, že kulhá, jako kdyby ho bolelo koleno.

Když vystoupil z auta, pocítil, že se zvedl vítr. Možná že přece jenom bude sněžit.

Hned jak toho starého muže uviděl, bylo mu jasné, že ho čeká něco hodně nepříjemného. Z mužových očí planul strach, který rozhodně nebyl smyšlený.

„Vyrazil jsem dveře,“ neustále vystrašeně opakoval. „Vyrazil jsem dveře, musel jsem je přece vidět. Ona ale taky co nevidět umře.“

Vešli vyraženými dveřmi dovnitř. Wallander ucítil závan hořkého stařeckého pachu. Tapety vypadaly staromódně a musel hodně mhouřit oči, aby ve tmě vůbec něco rozeznal.

„Co se tady stalo?“ zeptal se.

„Tam vevnitř,“ odpověděl stařík.

Potom se rozplakal.

Tři policisté se na sebe podívali.

Wallander otevřel dveře nohou.

Bylo to horší, než si představoval. Daleko horší. Později řekl, že to bylo to nejhorší, co kdy viděl. A viděl toho hodně.

Ložnice starých manželů byla potřísněná krví. Postříkaná byla i porcelánová lampa na stropě. Na posteli ležel na břicho starý muž s holou hrudí a staženými dlouhými spodky. Obličej měl rozmlácený k nepoznání. Vypadalo to, jako by se mu někdo snažil uříznout nos. Ruce měl svázané za zády a levou stehenní kost zlomenou. Bílá kost se odrážela od všeho červeného kolem.

„Panebože,“ slyšel za sebou sténat Noréna a sám pocítil nevolnost.

„Sanitku,“ řekl a polkl. „Fofrem...“

Potom se sklonili k ženě, která napůl ležela na podlaze, přivázaná k židli. Ten, kdo ji přivazoval, jí kolem hubeného krku otočil ještě škrťící smyčku. Slabounce dýchala a Wallander křikl na Peterse, ať sežene nůž. Odřízli tenký provaz, který se jí zaryl hluboko do zápěstí a do krku, a opatrně ji uložili na podlahu. Wallander jí držel hlavu v klíně.

Podíval se na Peterse a pochopil, že oba myslí na stejnou věc.

Kdo se mohl dopustit něčeho tak krutého? Uvázat staré bezmocné ženě kolem krku škrťící smyčku?

„Počkejte venku,“ řekl Wallander plačícímu muži, který stál ve dveřích. „Počkejte venku a ničeho se nedotýkejte.“

Slyšel, že to zní jako křik.

Řvu, protože mám strach, pomyslel si. V jakém to žijeme světě?

Sanitka dorazila téměř po dvaceti minutách. Žena oddechovala stále nepravidelněji a Wallander dostal strach, že lékař přijede pozdě.

Řidiče záchranky znal, jmenoval se Antonson.

S ním přijel mladík, kterého ještě nikdy předtím neviděl.

„Zdravím vás,“ řekl Wallander. „On je mrtvý, ale žena žije. Zkusíte ji udržet při životě.“

„Co se tu stalo?“ zeptal se Antonson.

„To se doufám dozvíme, jestli to přežije. Pospěšte si.“

Když se sanitka vzdálila po štěrkové cestě, vyšli Wallander a Peters ven. Norén si otřel obličej kapesníkem. Do tmy se pomaloučku vkrádalo svítání. Wallander pohlédl na hodinky. Za dvě minuty půl osmé.

„Je to tu jak na jatkách,“ řekl Peters.

„Ještě horší,“ odpověděl Wallander. „Zavolej na stanici a vyžádej si plnou pohotovost. Norénovi řekni, ať to tady uzavře. Já si zatím popovídám s tím staříkem.“

Právě když to vyslovil, zaslechl cosi jako výkřik. Trhl sebou a výkřik se opakoval.

To říčel kůň.

Šel ke stáji a otevřel dveře. V šeru ve svém stání neklidně hrabal kůň kopytem o zem. Uvnitř to teple páchlo hnojem a močí.

„Dejte mu vodu a seno,“ řekl Wallander. „Možná že tu jsou i jiná zvířata.“

Venku před stájí se zachvěl. Na osamělém stromě daleko vza-
du na poli krákali černí ptáci. Vdechl do plic chladivý vzduch
a ucítil, jak vítr zesiluje.

„Vy se jmenujete Nyström,“ oslovil muže, který už přestal pla-
kat. „Musíte nám povědět, co se stalo. Jestli to dobře chápu, byd-
líte hned tady vedle.“

Muž přikývl.

„Co se tu stalo?“ zeptal se roztřeseným hlasem.

„To právě doufám, že nám řeknete vy,“ odvětil Wallander. „Ne-
půjdeme radši k vám?“

V kuchyni seděla na židli zdrcená žena ve staříčkém županu
a plakala. Ale hned jak se Wallander představil, vstala a postavila
na kávu. Posadili se ke kuchyňskému stolu. Wallander si všiml
vánočních ozdob, které dosud visely v okně. Ležela tu i stará koč-
ka a bez ustání na něj zírala. Natáhl ruku, aby ji pohladil.

„Kouše,“ zarazil ho Nyström. „Není zvyklá na lidi. Kromě Hanny
a mě.“

Wallander pomyslel na svou ženu, která ho opustila, a uvažo-
val, z kterého konce by měl začít. Bestiální vražda, pomyslel si.
A jestli budeme mít skutečně pech, tak je to dvojnásobná vražda.

Najednou ho napadlo něco jiného. Zaklepal na okno na No-
réna.

„Omluvte mě na chvíličku,“ řekl a vstal.

„Kůň měl vodu i seno,“ oznámil Norén. „Jiná zvířata nemají
nic.“

„Postarej se, ať někdo zajede do nemocnice,“ řekl Wallander.
„Kdyby se probrala a něco řekla. Musela to přece vidět.“

Norén přikývl.

„Pošli tam někoho, kdo umí poslouchat. A pokud možno odečítat ze rtů.“

Když vešel zpátky do kuchyně, sundal si kabát a položil ho na pohovku.

„Řekněte mi, co víte. Všechno, nic nevynechejte. Času máme dost.“

Po dvou šálcích slabé kávy pochopil, že Nyström ani jeho žena mu nic důležitého neřeknou. Dostal z nich jen několik časových údajů a životní příběh přepadených manželů.

Zbývaly dvě otázky.

„Nevíte, jestli měli doma větší sumu peněz?“ zeptal se.

„Ne,“ odpověděl Nyström. „Všechno ukládali do banky. I důchod. A rozhodně nebyli bohatí. Když prodali půdu, zvířata a stroje, dali peníze dětem.“

Druhá otázka mu připadala nesmyslná. Ale přesto ji položil. V téhle situaci neměl na vybranou.

„Neměli nějaké nepřátele?“

„Nepřátele?“

„Někoho, kdo by tohle mohl provést?“

Vypadalo to, že té otázce vůbec nerozumějí.

Zopakoval ji.

Oba starci se na něho dívali nechápavě.

„Lidi jako my nemají nepřátele,“ odpověděl muž. Wallander v jeho hlase postřehl jisté roztrpčení. „Stává se, že se o něco pohádáme. Kdo bude udržovat cestu přes bažiny nebo kudy vede hranice pastviny. Ale pro to se ještě nezabíjíme.“

Wallander přikývl.

„Brzo se zase ozvu,“ rozloučil se a s kabátem v ruce vstal. „Kdybyste si náhodou na něco vzpomněli, tak bez váhání zavolejte na policii. A ptejte se po mně. Jmenuju se Kurt Wallander.“

„Co když se vrátí...?“ zeptala se stará paní.

Wallander zavrtěl hlavou.

„Nevrátí,“ odpověděl. „Tady šlo určitě o zloděje. A ti se nevracejí. Nemusíte se bát.“

Pomyslel si, že měl ještě něco dodat, aby je uklidnil. Ale co? Jakou útěchu může nabídnout lidem, kteří se právě teď vyrovnávají s brutální vraždou nejbližšího souseda. A pravděpodobně je čeká smrt dalšího.

„Ten kuň?“ zeptal se. „Kdo ho krmí?“

„O to se postaráme,“ odpověděl starý pán. „Kobylka dostane, co potřebuje.“

Wallander vyšel do chladného svítání. Vítr zesílil a on se cestou k autu musel nahrbit. Vlastně by tady měl zůstat a pomoci technikům od kriminálky. Ale byla mu zima a nevolno a nehodlal se tu zdržovat déle, než je nezbytně nutné. Kromě toho oknem zahlédl, že v policejní hlídce přijel Rydberg. A to znamenalo, že technici s prací neskončí, dokud místo činu neobrábí naruby a důkladně neprozkoumají každou hroudu. Rydberg, který měl jít za pár let do důchodu, postupoval vždy naprosto důsledně. Sice občas působil jako pedant a hnidopich, ale byl zárukou, že místo činu bude náležitě prozkoumáno.

Rydberg trpěl revmatismem a chodil o holi. Teď se proti němu belhal přes dvůr.

„To nebylo nic pěknýho,“ řekl. „Vypadá to tam jako na jatkách.“

„Nejsi první, kdo to říká,“ opáčil Wallander.

Rydberg se tvářil zachmuřeně.

„Máme nějaký záchytný bod?“

Wallander zavrtěl hlavou.

„Vůbec nic?“ V Rydbergově hlase zaznívala prosba.

„Sousedí nic neviděli ani neslyšeli. Řekl bych, že jde o obyčejné zloděje.“

„A tobě tahle šílená brutalita připadá obyčejná?“

Rydberg byl pobouřený a Wallander svých slov hned zalitoval. „Samozřejmě si myslím, že tady dneska v noci řádily hnusný bestie. Co si obstarávají živobytí přepadáváním osamělých starců.“

„Musíme je dostat,“ řekl Rydberg. „Než začnou řídit znovu.“ „Jo,“ přisvědčil Wallander. „Jestli letos nedostaneme nikoho jinýho, tak tyhle dostat musíme.“

Posadil se do auta a jel odtamtud pryč. Na úzké polní cestě se v zatáčce málem srazil s autem, které se proti němu vyřítilo vysokou rychlostí. Muže za volantem poznal. Byl to novinář z velkého celostátního deníku, který se objevil v kraji kolem Ystadu pokaždé, když se tam stalo něco zajímavého i pro zbytek země.

Wallander projel několikrát sem a tam po Lenarpu. V oknech se svítilo, ale venku nebyl nikdo.

Co si asi pomyslí, až se tohle dozví? uvažoval v duchu.

Měl mizernou náladu. Vzpomínka na starou ženu se smyčkou kolem krku ho nenechávala na pokoji. Ta brutalita byla nepochopitelná. Kdo mohl něco takového provést? Proč ji rovnou nepraštil sekerou do hlavy, aby to bylo hned vyřízené? K čemu tohle mučení?

Při pomalé jízdě tou malou vesničkou si pokoušel v hlavě srovnat postup vyšetřování. Na křižovatce u Blentarpu se zastavil, dal topení na vyšší výkon, protože mu byla zima, a bez pohnutí hleděl na obzor.

Vyšetřování povede on, to věděl už teď. Nikdo jiný v úvahu nepřipadá. Po Rydbergovi má v Ystadu nejdelší zkušenosti s prací u kriminálky, třebaže je mu teprve dvaadváctičet.

Velká část pátrání bude rutinní práce. Prohledání místa činu, šetření u sousedů a dalších lidí z Lenarpu ohledně pravděpodobné únikové cesty pachatelů. Viděl někdo něco podezřelého? Něco neobvyklého? Otázky už mu zněly v hlavě.

Jenže Wallander ze zkušenosti věděl, že loupežná přepadení na venkově bývají často neřešitelná.

Mohl jen doufat, že to stará žena přežije.

Ona to viděla a věděla.

Ale jestli zemře, tak dvojnásobnou vraždu těžko vyřeší.

Znepokojovalo ho to.

Za normálních okolností ho vztek vyprovokoval k aktivitě a jednání. A protože právě to je předpokladem veškeré policejní práce, považoval se za dobrého policistu. Teď si ale připadal nejistý a unavený.

Přinutil se zařadit jedničku. Auto pak ještě pár metrů pokračovalo v jízdě. Potom znovu zastavil.

Jako kdyby si teprve teď uvědomil, co toho mrazivého rána prožil.

Surové šílené přepadení bezbranných starých manželů ho vyděsilo.

Došlo k něčemu, co se tady vůbec nikdy nemělo stát.

Pohlédl oknem auta ven. Kolem dveří fičel a skučel vítr.

Musím začít, pomyslel si.

Přesně jak říkal Rydberg.

Musíme chytit ty, co tohle provedli.

Zamířil přímo do nemocnice v Ystadu a výtahem nahoru na jednotku intenzivní péče. Na chodbě okamžitě uviděl na židli přede dveřmi mladého aspiranta Martinssona.

Wallander si uvědomil, jak ho to podráždilo.

Copak opravdu nemají nikoho jiného než nezkušeného mladíckého aspiranta, koho by mohli poslat do nemocnice? A proč sedí přede dveřmi? Proč není u postele, aby zachytil i to nejmenší zašeptání přepadené ženy?

„Nazdar,“ řekl Wallander. „Jak to vypadá?“

„Je v bezvědomí,“ odpověděl Martinsson. „Doktoři moc naděje nedávají.“

„Proč sedíš tady a ne uvnitř?“

„Kdyby se něco dělo, tak mě zavolají.“

Wallander si všiml, že Martinsson znejistěl.

Jsem jak starý ufňukaný učitel, pomyslel si.

Opatrně pootevřel dveře a nahlédl dovnitř. V čekárně na smrt vzdychaly a hučely různé přístroje. Kolem stěn se jako průsvitní hadi kroutily hadičky. Když otevřel dveře, jedna sestřička právě odečítala hodnoty z nějakého grafu.

„Sem nesmíte,“ obořila se na něho příkře.

„Jsem od policie,“ bránil se Wallander krotce. „Chtěl jsem se jen zeptat, jak to jde.“

„Jasně jsme vám řekli, že máte čekat venku,“ obořila se na něj sestřička.

Než Wallander stačil cokoliv namítnout, vstoupil do místnosti lékař. Připadal mu překvapivě mladý.

„Tady by cizí lidi vůbec neměli být,“ řekl mladý lékař, když uviděl Wallandera.

„Já půjdu. Jen jsem se chtěl zeptat, jak se jí daří. Jmenuji se Wallander a jsem od policie. Kriminální policie,“ upřesnil, ale nebyl si jistý, jestli je v tom nějaký rozdíl. „Vedu vyšetřování, abych vypátral tu osobu nebo osoby, kteří tohle provedli. Jak to s ní vypadá?“

„Je s podivem, že vůbec žije,“ odpověděl lékař a kývnutím hlavy ho vyzval, ať jde k posteli. „Zatím nedokážeme odhadnout, jaký je rozsah vnitřních zranění. Nejdřív musíme zjistit, jestli vůbec přežije. Hrdlo má ale hodně zdeformované. Jako kdyby se ji někdo pokoušel uškrtit.“

„Přesně to taky dělal,“ odpověděl Wallander a zadíval se do hubeného obličeje mezi prostěradly a hadičkami.

„Vlastně už měla být mrtvá,“ řekl lékař.

„Doufám, že bude žít,“ řekl Wallander. „Je to náš jediný svědek.“

„My u všech pacientů doufáme, že budou žít,“ odbyl ho lékař a prohlížel si obrazovku, kde zelené linky kreslily nepřetržité vlny.

Když lékař oznámil, že už k tomu nemá co dodat, opustil Wallander nemocniční pokoj. Výsledek vypadal nejistě. Maria Lövgrenová může zemřít, aniž se probere z bezvědomí. To se opravdu předem odhadnout nedá.

„Umíš odečítat ze rtů?“ zeptal se Martinssona.

„Ne,“ zavrtěl Martinsson překvapeně hlavou.

„To je škoda,“ povzdechl si Wallander a šel.

Z nemocnice odjel svým vozem přímo do hnědé policejní budovy, stojící poblíž východní výpadovky z města.

Posadil se k psacímu stolu a díval se oknem ven k červené vodárenské věži.

Třeba tahle doba potřebuje jiné policisty, uvažoval. Policisty, se kterými to tolik nezamává, když se v lednu za rozbřesku musí jít podívat na lidská jatka na jihošvédském venkově. Policisty, kteří nejsou tak roztřesení a úzkostliví jako já.

Z myšlenek ho vytrhlo zazvonění telefonu.

Nemocnice, prolétlo mu hlavou.

Teď volají, že Maria Lövgrenová zemřela.

Probrala se? Stačila něco říct?

Nemohl od vyzvánějícího telefonu odtrhnout oči.

Kruci, ulevil si. Krucinál.

Cokoliv, jen tohle ne.

Zvedl sluchátko a ozvala se jeho dcera. Trhlo to s ním tak, že málem shodil telefon na zem.

„Tati,“ řekla a on zaslechl rachot padající mince.

„Ahoj, odkud voláš?“

Jen ať to proboha není z Limy. Nebo z Káthmándú. Nebo z Kinshasy, přál si usilovně.

„Jsem tady v Ystadu.“

To mu udělalo radost. Znamenalo to, že se s ní bude moci setkat.

„Přijela jsem tě navštívit. Ale něco mi do toho vlezlo. Jsem teď na nádraží. Odjíždím. Jen jsem ti chtěla říct, že jsem měla v úmyslu se s tebou sejít.“

Pak se hovor přerušil a on zůstal sedět se sluchátkem v ruce.

Jako kdyby něco zemřelo, jako kdyby v ruce držel nějaký pahýl.

Potvůrka jedna, ulevil si. Proč mi tohle dělá?

Dcera se jmenovala Linda a bylo jí devatenáct. Do jejích patnácti let spolu měli hezký vztah. Když měla problémy nebo když o něco usilovala, ale sama se neodvažovala rozhodnout, nechodila za matkou, ale za ním. Viděl, jak se z buclatého dítěte proměňuje v mladou ženu vzdorovité krásy. Do svých patnácti let nedala najevo, že v sobě skrývá démony, kteří ji jednoho dne zavedou do tajemného a těžko uchopitelného světa.

Jednou na jaře, krátce poté, co dovršila patnáctý rok, se naprosto bez varování pokusila o sebevraždu. Stalo se to v sobotu odpoledne. Wallander právě spravil zahradní křeslo a manželka myla okna. Odložil kladivo a vešel do domu, hnán jakýmsi vnitřním strachem. Ležela v pokoji na posteli a krk i obě zápěstí měla pořezaná žiletkou. Když bylo po všem, lékař mu řekl, že kdyby tam v tu chvíli nepřišel a kdyby neměl dost duchapřítomnosti, aby jí rány stáhl, byla by zemřela.

Nikdy se z toho šoku pořádně nevzpamatoval. Kontakt mezi ním a Lindou se zlomil. Stáhla se do sebe a on nikdy nepochopil, co ji k pokusu o sebevraždu dohnalo. Skončila školu, vystřídala různá příležitostná zaměstnání a náhle mizela na dlouhé měsíce pryč. Manželka ho dvakrát donutila, aby po ní vyhlásil pátrání jako po nezvěstné. Kolegové viděli jeho trápení, když se

předmětem pátrání stala jeho vlastní dcera. A pak se jednoho dne vrátila a jenom díky tomu, že jí potají prohledal kapsy a prolistoval pas, mohl sledovat její cesty.

Krucifix, rozčiloval se. Proč tu nezůstaneš? Proč sis to zase rozmyslela?

Telefon zazvonil znovu a on se vrhl po sluchátku.

„Tady je táta,“ ohlásil se bez rozmyšlení.

„Jak to myslíš?“ zeptal se jeho vlastní otec. „Proč se hlásíš do telefonu jako táta? Já měl dojem, že jsi policajt.“

„Teď zrovna vůbec nemám čas si povídat. Můžu ti zavolat později?“

„To teda nemůžeš. Copak máš tak důležitého?“

„Ráno se stala jedna závažná věc. Zavolám později.“

„Co se stalo?“

Jeho starý otec mu volal téměř denně. Při několika příležitostech dal Wallander ústředně pokyn, ať ho k němu nepřepojí. Jenže otec ho prohlédl a začal se představovat jinými jmény a měnil hlas, aby telefonistky oklamal.

Wallander našel jen jediný způsob, jak se ho zbavit.

„Večer k tobě zajedu,“ řekl. „Popovídáme si.“

Otec se dal neochotně obměkčit.

„Přiď v sedm. To bych měl na tebe čas.“

„Dobře, přijedu v sedm. Tak ahoj.“

Položil sluchátko a zablokoval telefon pro příchozí hovory.

Prolétlo mu hlavou, že by měl sednout do auta a zajet na nádraží vyhledat dceru. Popovídat si s ní a navázat kontakt, který se tak záhadně zpřetrhal. Ale věděl, že to neudělá. Nechtěl riskovat, že od něj dcera uteče navždy.

Otevřely se dveře a dovnitř strčil hlavu Näslund.

„Ahoj,“ pozdravil. „Mám ho přivést?“

„Koho?“

Näslund se podíval na hodinky.

„Je devět,“ oznámil. „Včera jsi říkal, že v devět tu chceš mít na výslech Klase Månsona.“

„Jakého Klase Månsona?“

Näslund si ho pátravě prohlížel.

„Toho, co přepadl kiosky na Východní spojce. Tys na něj zapomněl?“

V tom okamžiku si vzpomněl a zároveň si uvědomil, že Näslund asi neví o vraždě z dnešní noci.

„Månsona budeš muset převzít ty,“ řekl mu. „Máme na krku vraždu, co se stala dneska v noci v Lenarpu. Možná dvojnásobnou vraždu. Dva staří manželé. Månsona si přeber ty. Ale odlož to. V první řadě musíme zaměřit pátrání do Lenarpu.“

„Månsonův advokát už je tady,“ opáčil Näslund. „Jestli ho pošlu domů, bude pěkně prskat.“

„Proveď předběžný výslech,“ rozhodl Wallander. „Jestli bude advokát nadávat, s tím se nedá nic dělat. A na desátou ke mně svolj vyšetřovací poradu. Ať přijdou všichni.“

Náhle byl v plné práci. Teď byl zase policistou. Rozladění z dcery a manželky, která ho opustila, musí počkat. Teď se pustí do náročné štvance na vraha.

Sundal ze stolu stohy papírů, roztrhal sázkový kupon, který by stejně nestačil vyplnit, šel do kuchyňky a nalil si kávu.

V deset hodin se všichni shromáždili u něj v kanceláři. Z místa činu zavolali Rydberga a ten se usadil na dřevěnou židli u okna. Místnost zaplnili stojící i sedící policisté, všehovšudy sedm lidí. Wallander zavolal do nemocnice a podařilo se mu zjistit, že stav staré ženy se nezměnil a stále je kritický.

Potom shrnul průběh událostí.

„Vypadalo to hůř, než si dovedete představit,“ řekl. „Nebo jak to vidíš ty, Rydbergu?“

„Je to tak,“ odpověděl Rydberg. „Jako v americkém akčním filmu. Dokonce to tam páchlo krví. A to obvykle nebývá.“

„Musíme je dostat,“ uzavřel svou řeč Wallander. Takové šílence tu prostě nemůžeme nechat běhat.“

V kanceláři se rozhostilo ticho. Rydberg bubnoval prsty do opěradla židle. Z chodby sem doléhal ženský smích.

Wallander se rozhlédl kolem sebe. Všichni to byli jeho spolupracovníci. Žádný z nich nebyl jeho blízký přítel. Ale patřili k sobě.

„Tak co provedeme?“ zeptal se. „Někde začít musíme.“

Bylo za pět minut tři čtvrtě na jedenáct.

Ve tři čtvrtě na čtyři si Wallander uvědomil, že má hlad. Nestačil se ani naobědvat. Po dopolední schůzi pátrací skupiny strávil veškerý čas rozjížděním honu na vrahy z Lenarpu. Stále měl před očima víc než jednoho vraha. Bylo mu zatěžko si představit, že by taková jatka dokázal provést jediný člověk.

Venku už byla tma, když se posadil na židli u svého psacího stolu a pokoušel se zformulovat tiskovou zprávu. Na stole ležela spousta telefonických vzkazů, které sem přinesla asistentka z ústředny. Nejdřív se mezi lístky marně pokoušel najít jméno své dcery, potom celou hromadu odložil do přihrádky pro příchozí poštu. Chtěl se vyhnout té nepříjemné povinnosti postavit se před televizní kamery Jihošvédského regionálního programu a přiznat, že policie zatím nemá žádné stopy po pachateli či pachatelích, kteří tuhle brutální vraždu na starcích spáchali, a tak poprosil Rydberga, aby to vzal na sebe. Ale tiskovou zprávu měl v úmyslu napsat sám. Vytáhl ze zásuvky list papíru. Jenže co má napsat? Celodenní práce nepřinesla nic než další otazníky.

Byl to den plný čekání. Na jednotce intenzivní péče ležela stará žena, která přežila škrcení a teď bojuje o život.

Dozví se policie, co té úděsné noci na opuštěném statku viděla? Nebo zemře a nestačí nic říct?

Wallander se podíval oknem ven do tmy.

Namísto tiskové zprávy se pustil do soupisu toho, co za celý den stihli udělat a z čeho můžou vycházet.

Nic, pomyslel si, když s tím byl hotov. Dva staří lidé, kteří neměli ani nepřátele, ani schované peníze, byli brutálně přepadeni a mučeni. Sousedé nic neslyšeli. Teprve když pachatelé zmizeli, všimli si, že jedno okno je rozbité, a zaslechli ženino volání o pomoc. Rydberg zatím nepřišel na žádnou stopu. To bylo všechno, co věděli.